

Державна наукова установа
«Науково-практичний центр профілактичної та клінічної медицини»
Державного управління справами

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«СОЦІАЛЬНА ПСИХОЛОГІЯ»
для здобувачів вищої освіти ступеня доктор філософії

Термін навчання 4 роки

Напрямок підготовки 22 «Охорона здоров'я»
(шифр і назва напряму підготовки)

Спеціальність 222 «Медицина»
(шифр і назва спеціальності)

Київ – 2016

Автори: Н. А. Тертична, доцент кафедри загальної і медичної психології та педагогіки НМУ ім. О. О. Богомольця, кандидат психологічних наук, доцент

О. О. Сидоренко, науковий співробітник наукового відділу організації медичної допомоги ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС

Рецензент: Н. В. Чепелєва, заступник директора з наукової роботи Інституту психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України, дійсний член НАПН України, доктор психологічних наук, професор.

Пояснювальна записка

Навчальна дисципліна «Соціальна психологія» є однією з нормативних дисциплін навчального плану загальної підготовки доктора філософії зі спеціальностей медичного профілю у ДНУ «НПЦ ПКМ» ДУС.

Вивчення цієї дисципліни дає можливість майбутньому доктору філософії не тільки оволодіти системою психологічних знань, а й забезпечує формування на цій основі медико-психологічних вмінь, що є одним з важливих елементів у професійній підготовці і діяльності лікаря. Знання із соціальної психології розкривають нові можливості професійної лікарської діяльності, формують особливе бачення проблем хворої людини, а також дають можливість правильно обирати різноманітні варіанти діагностики та лікування, психотерапевтичних стратегій та впливів. Отримані під час вивчення цієї дисципліни вміння і практичні навички сприятимуть вирішенню питань побудови та організації міжособистісної взаємодії в колективі, в осмисленні найбільш ефективних методів впливу на особистість людини.

Зміст дисципліни охоплює різні питання психології людини і адаптований до реальної медичної практики, особливостей діяльності лікаря-науковця.

На вивчення дисципліни «Соціальна психологія» навчальним планом підготовки доктора філософії виділено 2 кредити ECTS - 60 академічних годин, з них 20 годин аудиторних і 40 годин для самостійної роботи. Підсумковим контрольним заходом є залік, який передбачає тестування і співбесіду.

КІНЦЕВІ ЦІЛІ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Знати:

- Об'єкт, предмет, завдання та структуру соціальної психології;
- Основні методи соціально-психологічних досліджень, особливості проведення соціально-психологічних досліджень в медичних закладах;
- Основні характеристики соціальних груп – великих та малих;

Володіти:

- Інтерактивними, комунікативними та перцептивними навичками спілкування;
- Психологічними засобами впливу в процесі спілкування;
- Механізмами взаєморозуміння в процесі спілкування лікаря та пацієнта;

Вміти:

- Використовувати прийоми ефективного слухання, перцепції та психологічного впливу на пацієнта;
- Ефективно розв'язувати міжособистісні, групові та між групові конфлікти та запобігати їх виникненню;
- Створювати соціально-психологічний клімат у медичному колективі та в групах пацієнтів.

Модуль «Соціальна психологія»

(2 кредити – 60 годин)

Код розділу, теми	Назва розділу, теми	Кількість навчальних годин			
		Лекції	Семінарські заняття	Самостійна робота	Всього
1	Місце соціальної психології в системі наукового знання. Становлення і розвиток соціальної психології як науки. Методологічні проблеми соціально-психологічних досліджень. Основні методи соціально-психологічних досліджень. Особливості проведення соціально-психологічного дослідження в медичних закладах.	2	2	8	12
2	Соціалізація особистості, механізми соціалізації. Особливості входження особистості в групу. Статусно-рольові характеристики особистості.	2	2	8	12
3	Поняття соціально-психологічного спілкування. Інтерактивний, комунікативний та перцептивних аспекти спілкування. Психологічні засоби впливу в процесі спілкування. Комунікативні бар'єри та труднощі у спілкуванні. Механізми взаєморозуміння в процесі спілкування лікаря та пацієнта.	2	2	8	12
4	Поняття соціальної групи. Характеристики великих груп. Психологічні особливості етнічних груп. Проблема малої групи в соціальній психології. Структура взаємовідносин в малих групах. Лідерство і керівництво.	2	2	8	12
5	Прикладна соціальна психологія. Соціальна психологія в медицині, в управлінні, в юриспруденції. Соціально-психологічні аспекти засобів масової інформації.	2		8	10
	Модульний контроль (залік)		2		2
	Разом годин – модуль «Соціальна психологія»	10	10	40	60

ЗМІСТ ПРОГРАМИ

Тема 1.

1.1 Місце соціальної психології в системі наукового знання. Становлення і розвиток соціальної психології як науки. Предмет, завдання соціальної психології.

1.2 Методологічні проблеми соціально-психологічних досліджень. Основні методи соціально-психологічних досліджень.

1.3 Особливості проведення соціально-психологічного дослідження в медичних закладах.

Тема 2.

2.1 Соціалізація особистості, механізми соціалізації.

2.2 Особливості входження особистості в групу. Статусно-рольові характеристики особистості.

Тема 3.

3.1 Поняття соціально-психологічного спілкування. Інтерактивний, комунікативний та перцептивних аспекти спілкування. Психологічні засоби впливу в процесі спілкування.

3.2 Комунікативні бар'єри та труднощі в спілкуванні. Механізми взаєморозуміння в процесі спілкування лікаря та пацієнта.

Тема 4.

4.1 Поняття соціальної групи. Характеристики великих груп. Психологічні особливості етнічних груп. Проблема малої групи в соціальній психології.

4.2 Структура взаємовідносин в малих групах. Лідерство і керівництво.

4.3 Поняття та процеси групової динаміки.

4.4 Прийняття групового рішення. Методи групової дискусії, збори, брейнстормінг, синектика, метод 635.

Тема 5.

5.1 Прикладна соціальна психологія. Соціальна психологія в медицині.

5.2 Соціальна психологія в управлінні.

5.3 Соціальна психологія в юриспруденції.

5.4 Соціально-психологічні аспекти засобів масової інформації.

ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО МОДУЛЬНОГО КОНТРОЛЮ З ДИСЦИПЛІНИ

1. Предмет соціальної психології. Розвиток уявлень про предмет соціальної психології протягом її історії.
2. Місце та роль соціальної психології у практиці життєдіяльності людини та суспільства.
3. Головні теоретичні напрямки сучасної західної соціальної психології.
4. Розвиток соціальної психології в Україні.
5. Завдання соціальної психології та розробка її актуальних проблем на сучасному етапі розвитку суспільства.
6. Методологічні принципи соціальної психології.
7. Специфічні особливості соціально-психологічного дослідження.
8. Загальна характеристика методів соціальної психології.
9. Соціометрія як специфічний метод соціально-психологічного дослідження.
10. Проблема особистості в соціальній психології.
11. Соціально-психологічна структура особистості.
12. Поняття соціалізації індивіда в соціальній психології.
13. Зміст та структура соціалізації, її етапи.
14. Механізми та інститути соціалізації..
15. Соціально-типове та індивідуальне у процесі соціалізації.
16. Соціальна роль як реалізація статусу та позиції особистості.
17. Поняття соціальної діяльності та соціальної поведінки.
18. Особистість як об'єкт і суб'єкт спілкування. Особистість лікаря.
19. Проблема спілкування в соціальній психології.
20. Розвиток спілкування в онтогенезі.
21. Спілкування як форма вияву активності особистості. Спілкування та діяльність. Спілкування в професійній діяльності лікаря.
22. Функції та види спілкування.
23. Спілкування як взаємодія.

24. Перцептивний аспект спілкування.
25. Спілкування як обмін інформацією.
26. Поняття комунікації в соціальній психології.
27. Засоби та види комунікації.
28. Бар'єри комунікації.
29. Особливості невербальної комунікації.
30. Психологічні способи впливу у процесі спілкування, в професійній діяльності лікаря.
31. Поняття спільності та групи в соціальній психології.
32. Основні ознаки групи та спільності.
33. Класифікація груп та спільностей.
34. Поняття великої соціальної групи, його сутність та зміст.
35. Особливості формування, функціонування та розвитку великих соціальних груп.
36. Психологічні особливості етнічних та національних груп.
37. Особливості масової поведінки.
38. Поняття малої соціальної групи: різні підходи до визначення.
39. Класифікація малих соціальних груп.
40. Поняття групової динаміки, її процеси та механізми.
41. Утворення та розвиток малої соціальної групи.
42. Нормативна поведінка особистості в групі.
43. Поняття групової згуртованості.
44. Проблема міжособистісної сумісності. Взаємини в медичному колективі.
45. Міжособистісний конфлікт: причини виникнення, способи та умови розв'язання.
46. Стратегії поведінки особистості в конфліктній ситуації.
47. Поняття про лідерство та керівництво.
48. Стили керівництва, лідерства та управління.

49. Особливості прийняття рішення групою.
50. Особистість в структурі групових відносин.

КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Контрольні заходи з дисципліни «Загальна психологія» здійснюватимуться:

- у вигляді тестового контролю (Етап №1);
- у вигляді опитування, яке включатиме в себе дискусії та круглі столи (Етап №2).

ПЕРЕЛІК НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Крысько В. Г. Социальная психология: словарь-справочник. – Минск: Харвест, 2004. – 688 с.
2. Гапон Н. П. Соціальна психологія: навчальний посібник.– Львів: Вид. центр ЛНУ імені Івана Франка, 2008. – 368 с.
3. Джелалі В. О. Психологія вирішення конфліктів: Навчальний посібник. – Харків-Київ: Р. И. Ф., 2006. – 320 с.
4. Джонсон Д. Соціальна психологія. Тренінг міжособистісного спілкування. – К.: Академія, 2003.– 288 с.
5. Дуткевич Т. В. Конфліктологія з основами психології управління: навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 456 с.
6. Коваленко А.Б., Корнєв М.Н.. Соціальна психологія. – К., 2006.
7. Козляковський П.А. Соціальна психологія: Курс лекцій. Практикум. Хрестоматія.– Миколаїв: Вид. держ. ун-т, 2005. – 424 с.
8. Майерс Д. Социальная психология. – СПб.: Питер Ком, 2004.– 688 с.
9. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 624 с.
10. Москаленко В.В. Соціальна психологія. – К.: Центр навчальної літератури, 2005.– 624с.
11. Москаленко В.В. Соціальна психологія. Підручник. Видання 2-ге, виправлене та доповнене – К.: Центр учбової літератури, 2008. – 688 с.
12. Ойстер Кэрол. Социальная психология групп. – СПб.: Проим Еврознак; М.: Олма-Пресс, 2004.– 214 с.
13. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2-х кн. Кн.1: Соціальна психологія особистості і спілкування. – К.: Либідь, 2004. – 574 с.
14. Орбан-Лембрик Л. Е. Соціальна психологія: Підручник: У 2-х кн. Кн.2: Соціальна психологія груп. Прикладна соціальна психологія. – К.: Либідь, 2006. – 560 с.
15. Основи психології: Підручник / За заг. ред. О. В. Киричука, В. А. Роменця. – К.: Либідь, 2002. – 632 с.
16. Пайнс Э., Маслач К. Практикум по социальной психологии. – СПб.: Питер Ком, 2000. –380с.
17. Социальная психология: Курс лекций / В.Г. Крысько. - 3-е изд. - М.: Омега-Л, 2006. - 352 с.
18. Трухін І. О. Соціальна психологія спілкування: Навчальний посібник. – К.: Центр навч. літератури, 2005. – 335 с.
19. Ефимова Н. С. Социальная психология. Издательство: ИД ФОРУМ, НИЦ ИНФА-М, 2014., 289 с.
20. Соснин В. А. Социальная психология: Учебник / В. А. Соснин, Е. А. Красникова. – 3-е изд. – М.: Форум, 2010. – 336 с.
21. Москаленко В. В. Соціальна психологія: Підручник. – К.: Центр навч. літ-ри, 2008. – 624 с.

Інформаційні інтернет-ресурси

1. НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ,
ДЕРЖАВНА НАУКОВО-ПЕДАГОГІЧНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В.О.
СУХОМЛИНСЬКОГО (<http://dnpb.gov.ua/ua/>)

2. НАУКОВА БІБЛІОТЕКА ІМЕНІ М. МАКСИМОВИЧА КИЇВСЬКОГО
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА
(<http://www.library.univ.kiev.ua/ukr/opis.php3>)

3. НАЦІОНАЛЬНА БІБЛІОТЕКА УКРАЇНИ ІМЕНІ В.І. ВЕРНАДСЬКОГО
(<http://www.nbu.gov.ua/>)

4. PubMed (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed>)

PubMed Central (<http://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/>)